

Dwa dni pod koniec maja 2024 r.

Tak się złożyło, że niedawno, w dwóch następujących po sobie dniach, miały miejsce wydarzenia istotne dla Polski w kontekście europejskim.

28.05.2024 r. ETPC wydał wyrok w sprawie Pietrzak, Bychawska-Siniarska i inni przeciwko Polsce (skargi nr 72038/17 i 25237/18). Orzekł w nim, w wyniku skarg organizacji pozarządowych i adwokata, o naruszeniu przez Polskę art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego) przez przepisy dotyczące kontroli operacyjnej, zatrzymywania danych telekomunikacyjnych i wykorzystywania ich na potrzeby służb oraz niejawnego nadzoru sprawowanego na podstawie przepisów tzw. ustawy antyterrorystycznej. Trybunał dopuścił możliwość zbadania zaskarżonych przepisów *in abstracto*, bez konieczności udowodnienia przez skarżących, że inwigilacja rzeczywiście wystąpiła. Uznał, że samo obowiązywanie tych przepisów może stanowić nieuzasadnioną ingerencję w prawo wynikające z art. 8 EKPC. Należy oczekiwać zmian w polskim prawie w następstwie omawianego wyroku.

29.05.2024 r. Sąd UE wydał wyrok w sprawach T-200/22 i T-314/22, Rzeczpospolita Polska przeciwko Komisji Europejskiej. Sąd oddalił w całości skargę Polski na nieważność pięciu decyzji KE. Treścią tych decyzji było potrącenie należności z tytułu okresowych kar pieniężnych nałożonych na Polskę za niezastosowanie się do środków tymczasowych zarządzanych przez TSUE w postępowaniu ze skargi Republiki Czeskiej przeciwko Polsce (w sprawie C-121/21). Była to sprawa dotycząca kopalni i elektrowni Turów (por. M. Kawczyńska, Spór o kopalnię Turów, czyli stosowanie i efektywność środków tymczasowych w postępowaniach dotyczących naruszenia prawa unijnego, EPS 2021/11, s. 24–38).

Ponieważ Polska nie zapłaciła okresowych kar pieniężnych, KE zdecydowała o potrąceniu należności z różnych wierzytelności Polski wobec Unii. Sąd UE stwierdził, że decyzje KE były zgodne z prawem. Wysokość potrąconych należności z tytułu kar pieniężnych wyniosła 68 500 000 EUR.

Również 29.05.2024 r. Komisja Europejska zdecydowała o wycofaniu tzw. uzasadnionej propozycji z końca 2017 r., która rozpoczęła procedurę z art. 7 TUE przeciwko Polsce. Komisja stwierdziła, że w Polsce nie występuje już ryzyko naruszania praworządności. Ocena ta została oparta na przedstawionej przez polski rząd strategii działań, zakładającej reformy Krajowej Rady Sądowictwa, Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego, a także rozdzielenia urzędu Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego. Strategia ta nie została jeszcze zrealizowana. Wobec postawy prezydenta nie jest bowiem na razie możliwe uchwalenie niezbędnych ustaw. Zamknięcie procedury z art. 7 TUE należy powitać z zadowoleniem. Kończy się w ten sposób okres kilku lat wstydu z powodu napiętnowania naszego państwa, niestety uzasadnionego. Zastosowanie sankcji przewidzianych w powołanym przepisie traktatowym było przy tym mało prawdopodobne ze względu na podejście wielu państw członkowskich.

Profesor Stanisław Biernat
Redaktor Naczelny „EPS”

Two Days at the End of May 2024

It so happened that events of importance to Poland in the European context took place recently on two consecutive days.

On 28 May 2024, the European Court of Human Rights issued the judgment in the case *Pietrzak and Bychawska-Siniarska and Other v. Poland* (applications nos. 72038/17 and 25237/18). In the case concerning a complaint by non-governmental organisations and an advocate, the Court held that Article 8 of the European Convention on Human Rights (right to respect for private life) was violated by legislation concerning operational control, the retention of telecommunications data and their use for the purposes of relevant authorities, and the secret-surveillance regime under the Anti-Terrorism Act. The Court found it appropriate to examine the legislation at issue in abstracto, without requiring the applicants to prove that secret surveillance actually took place. The Court considered that the mere existence of the relevant legislation constituted in itself undue interference with the right under Article 8 of the European Convention on Human Rights. Amendments to the Polish law should be expected as a result of the judgment in question.

On 29 May 2024, the General Court issued its judgment in cases T-200/22 and T-314/22, *Republic of Poland v European Commission*. The Court dismissed in its entirety Poland's complaint regarding the invalidity of five decisions of the European Commission. These decisions pertained to offsetting the amounts due as daily penalty payments imposed on Poland for failure to comply with interim measures granted by the CJEU in proceedings relating to an action brought by the Czech Republic against Poland (case C-121/21). The case referred to the Turów lignite mine and power plant. See: Monika Kawczyńska, *The Turów Lignite Mine Dispute, That Is, Application and Effectiveness of Interim Measures in Infringement Proceedings*, EPS 2021/11, pp. 24–38.

As Poland failed to settle daily penalty payments, the European Commission decided to offset its debt against various amounts owed to Poland by the European Union. The General Court resolved that decisions of the European Commission were consistent with the legislation. The amount due to daily penalty payments recovered by offsetting was EUR 68,500,000.

Also on 29 May 2024, the European Commission decided to withdraw its so-called Reasoned Proposal of 2017 that had triggered the Article 7 TEU procedure against Poland. The Commission considered that there is no longer a risk of a breach of the rule of law in Poland. This opinion is based on the action plan presented by the Polish government for the reforms of the National Council of the Judiciary, the Supreme Court, and the Constitutional Tribunal, as well as separation of the office of the Minister of Justice and the Prosecutor General. The action plan has not been implemented yet. This is because, given the president's attitude, at the moment, it is impossible to adopt the necessary acts. The closure of the Article 7 TEU procedure should be welcomed, as this ends several years of unfortunately justified shame caused by the stigmatization of Poland. Meanwhile, it was unlikely that the sanctions provided for in this provision of the Treaty would be applied because of the approach of many of the Member States.

Profesor Stanisław Biernat
‘EPS’ Editor-in-Chief